

Maahanmuuttajanaiset ikääntyneiden auttajina: Ikääntyneiden näkökulma

Roosa Koponen
Jasmin Kuittinen

OPINNÄYTETYÖ
Syyskuu 2020

Sairaanhoidajan tutkinto-ohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sairaanhoitajan tutkinto-ohjelma

Koponen Roosa & Kuittinen Jasmin
Maahanmuuttajanaiset ikääntyneiden auttajina:
Ikääntyneiden näkökulma

Opinnäytetyö 40 sivua, joista liitteitä 3 sivua
Syyskuu 2020

Opinnäytetyön tarkoitus oli kuvata ikääntyneiden ajatuksia maahanmuuttajanaisista auttajina. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä tietoa ikäihmisten ajatuksista maahanmuuttajanaisista ja heidän arkensa apuna olemista kohtaan. Tavoitteena oli myös tuottaa tietoa Kotoa kotiin ja yhteiskuntaan -valmennusmalliin, joka toimii maahanmuuttajanaisten osallistamiseksi yhteiskunnalliseen toimintaan. Valmennusmallin takana on turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston rahoittama hanke. Yhtenä valmennusmallin tarkoituksena on selvittää, voisivatko maahanmuuttajanaiset toimia ikääntyneiden auttajina heidän arjessaan vapaaehtoisuutena.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisella tutkimusmenetelmällä. Aineisto perustuu hankkeessa kerättyyn haastatteluaineistoon viideltätoista ikääntyneeltä. Haastattelut toteutettiin strukturoiduin teemahaastatteluin ja ne analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Ikääntyneiden ajatukset maahanmuuttajanaisista arjen auttajina jakaantuivat viiteen eri kokonaisuuteen: asenteisiin maahanmuuttajanaisia kohtaan, toiveisiin ja odotuksiin maahanmuuttajanaiselle avun tarjoajana, yhteistyöhön liittyviin haasteisiin, omaan rooliin maahanmuuttajanaisen kotoutumisen tukemisessa ja ajatuksiin yhdessä tekemisestä maahanmuuttajanaisen kanssa. Opinnäytetyön aineiston perusteella voidaan todeta, että ikääntyneet olivat pääasiassa avoimia maahanmuuttajanaisen tarjoamaa apua kohtaan. He kokivat maahanmuuttajanaisen voivan auttaa esimerkiksi kotitöissä. Yhteistyön mahdolliseksi haasteeksi ajateltiin voivan tulla maahanmuuttajanaisen kielitaito, joten moni ikääntynyt toivoi maahanmuuttajanaisen osaavat edes hieman suomen kieltä.

Jatkotutkimuksena aihetta voisi tutkia valmennusmallin käynnistyttyä sekä ikääntyneiden, että maahanmuuttajanaisten kokemuksilla valmennusmallista. Voisi myös pohtia vastaavanlaisen toiminnan mahdollisuuksia ikääntyneiden yksinäisyyden torjumiseksi.

Asiasanat: ikääntynyt, vapaaehtoistyö, maahanmuuttajanainen, kotoutuminen

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care

Roosa Koponen & Jasmin Kuittinen
Immigrant Women as Helpers for The Elderly:
The Perspective of The Elderly people

Bachelor's thesis 40 pages, appendices 3 pages
September 2020

The purpose of this study was to describe thoughts of the elderly people about immigrant women as their helpers. This study aimed to produce information for project called Kotoa kotiin ja yhteiskuntaan. The age of elderly people is defined by the Finnish law to be over 65 years old.

The study was conducted with a qualitative approach. The data were collected from 15 elderly people through theme interviews and analysed by the means of a qualitative content analysis.

There were five different themes that kept coming up in the interviews of elderly people. They were: attitudes of the elderly towards immigrant women, hopes and expectations towards immigrant women as their helpers, thoughts of the elderly about challenges in their cooperation, thoughts of the elderly about their own role being part of integration, thoughts of the elderly spending time with immigrant women. The results showed that elderly people were mainly open to the idea that an immigrant woman would come to their homes and help them with the daily chores.

Further studies on the subject could describe the experiences of the immigrant women and elderly people being involved in this project and how their cooperation is working.

Key words: elderly people, volunteering, immigrant women, integration

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	7
	2.1 Maahanmuuttaja, turvapaikanhakija ja pakolainen.....	9
	2.2 Ikääntynyt, iäkäs	11
	2.3 Vapaaehtoistyö	12
3	TARKOITUS, TUTKIMUSKYSYMYS JA TAVOITE	14
4	METODOLOGISET LÄHTÖKOHDAT	15
	4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä	15
	4.2 Aineiston keruu	16
	4.3 Aineiston analyysi	16
5	TULOKSET	18
	5.1 Ikääntyneiden asenteet maahanmuuttajanaisia kohtaan	20
	5.2 Ikääntyneiden toiveet ja odotukset maahanmuuttajanaishelle avun tarjoajana	22
	5.3 Ikääntyneiden ajatukset yhteistyöhön liittyvistä haasteista.....	23
	5.4 Ikääntyneiden ajatukset omasta roolistaan maahanmuuttajanaishen kotoutumisen tukemisessa	25
	5.5 Ikääntyneiden ajatukset yhdessä tekemisestä maahanmuuttajanaishen kanssa.....	26
6	POHDINTA	28
	6.1 Tulosten tarkastelu.....	28
	6.2 Eettisyys ja luotettavuus.....	31
	6.3 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet	33
	LÄHTEET	35
	LIITTEET.....	38
	Liite 1. Tutkittavan suostumusasiakirja	38
	Liite 2. Lyhyt kuvaus hankkeesta	39
	39	
	Liite 3. Haastattelurunko	40

1 JOHDANTO

Maahanmuuttajien määrä on kasvanut Suomessa yhtenä nopeimpana OECD-maista viimeisen 25 vuoden ajan (OECD 2018). Erityisesti maahanmuuttajanaisten on vaikeaa kotoutua Suomessa. Maahanmuuttajanaiset kokevat erityisesti kielenoppimisen tärkeänä arkielämän haasteista selviytymisen suhteen ja sitä pidetään kotoutumista edistävänä seikkana (Kovalainen 2016). Maahanmuuttajanaisten kielen oppimista uudessa kotimaassa edistää osallistuminen non-formaaleihin kielenoppimistilanteisiin esimerkiksi vapaaehtoistehtävissä (Sahraday 2015).

Suomalaisten ikääntyneiden kokemat haasteet, muun muassa yksinäisyys, nousevat aika ajoin julkiseen keskusteluun. Arvion mukaan joka kolmas yli 65-vuotias tuntee itsensä ajoittain yksinäiseksi (Suomen mielenterveys ry). Ikääntyneiden sosiaalisten suhteiden väheneminen tulee selkeästi esiin myös Uotilan (2011) ikääntyneiden yksinäisyyskokemuksia tutkineessa väitöstutkimuksessa. Uusien ystävyysuhteiden solmiminen on tärkeä tekijä yksinäisyyttä lievitettäessä, mutta ihmissuhteiden luominen iäkkäänä ei ole yhtä helppoa kuin nuorempana (Uotila 2011).

Opinnäytetyön taustalla on turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston rahoittama hanke, jonka yhtenä tarkoituksena on toteuttaa Kotoa kotiin ja yhteiskuntaan -valmennusmalli maahanmuuttajanaisten osallistamiseksi yhteiskunnalliseen toimintaan. Hankkeen lähtökohtana on 2014-2015 alkanut Euroopan pakolaiskriisi. Hankkeen tavoitteina on vahvistaa ja tukea maahanmuuttajanaisten osallisuutta yhteiskunnalliseen toimintaan, kehittää heidän kanssaan yhdessä valmennusmalli, joka edistää heidän kotoutumistaan ja luoda olosuhteet, jotka tukevat maahanmuuttajanaisten ja ikääntyneiden yhdessäoloa. Yhtenä valmennusmallin tarkoituksena on selvittää, voisivatko maahanmuuttajanaiset toimia ikääntyneiden auttajina näiden arjessa vapaaehtoistoimintana. Hankkeessa haastateltiin viidentoista ikääntyneen ajatuksia siitä, että maahanmuuttajanaisten tulisi auttamaan ikääntyneitä tämän kotiin arjen askareissa.

Opinnäytetyö on toteutettu laadullista tutkintamenetelmää käyttäen ja sen aineisto perustuu hankkeessa kerättyyn haastatteluaineistoon. Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata ikääntyneiden ajatuksia maahanmuuttajanisistä auttajina. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa Kotoa kotiin ja yhteiskuntaan – valmennusmalliin, sekä lisätä tietoa ikäihmisten ajatuksista maahanmuuttajanisistä ja heidän arkensa apuna olemista kohtaan. Opinnäytetyön yhteistyökumppanina toimii Tampereen ammattikorkeakoulusta.

2 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

Opinnäytetyön aiheena on maahanmuuttajanaiset ikääntyneiden auttajina ikääntyneiden näkökulmasta. Opinnäytetyön tiedonhakuja ohjaamaan on valittu seuraavat käsitteet: maahanmuuttaja, turvapaikanhakija ja pakolainen, ikääntynyt/iäkäs, kotoutuminen, sekä vapaaehtoistyö. Opinnäytetyön keskiössä ovat kuitenkin KUVIOSSA 1 esitetyt käsitteet.

KUVIO 1. Keskeisiä käsitteitä.

Tiedonhakuun on käytetty seuraavia tietokantoja: CINAHL complete (Ebsco), Medline, Julkari ja Andor. Tietoa olemme hakeneet seuraavilla hakusanoilla: Maahanmuuttajanainen/immigrant woman, maahanmuuttaja/immigrant/migrant, iäkäs/ikäntynyt/elderly/senior citizen, kotoutuminen/(social) intergration, kokemus/ experience, auttaminen/ helping / personal assistance ja vapaaehtoistyö/volunteering. Olemme rajanneet hakumme suomen ja englanninkielisiin, korkeintaan kymmenen vuotta vanhoihin tutkimuksiin. Alla olevassa taulukossa 1 on kuvattu hakulauseitamme eri tietokannoista.

TAULUKKO 1 Käytetyt tietokannat ja hakulauseet.

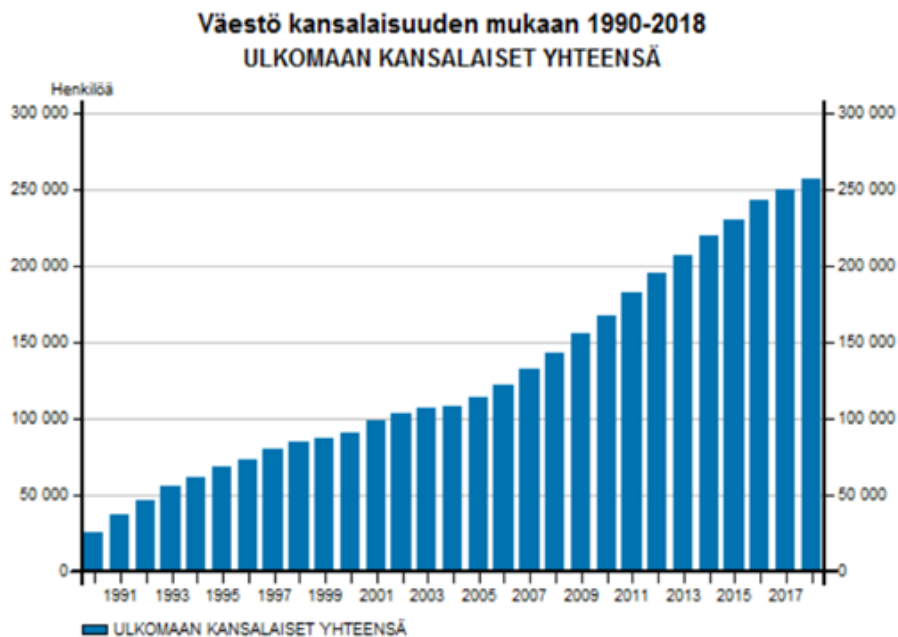
CINAHL complete (Ebsco)	immigrants or immigration or immigrant or refugee or refugees or asylum seekers and elderly or aged or older or elder or geriatric or elderly people or old people or old people or senior and personal assistance or volunteering native elderly* and immigrant* and volunteer* and socializ* and experienc*
Medline	immigrants or immigration or immigrant or refugee or refugees or asylum seekers and elderly or aged or older or elder or geriatric or elderly people or old people or old people or senior and personal assistance or volunteering native elderly* and immigrant* and volunteer* and socializ* and experienc*
Julkari	iäkkä* or ikäänty* and asen* or ennakkoluu* and maahanmuutta*
Andor	native elderly* and immigrant* and volunteer* and socializ* and experienc* immigrants or immigration or immigrant or refugee or refugees or asylum seekers and elderly or aged or older or elder or geriatric or elderly people or old people or old people or senior and personal assistance or volunteering

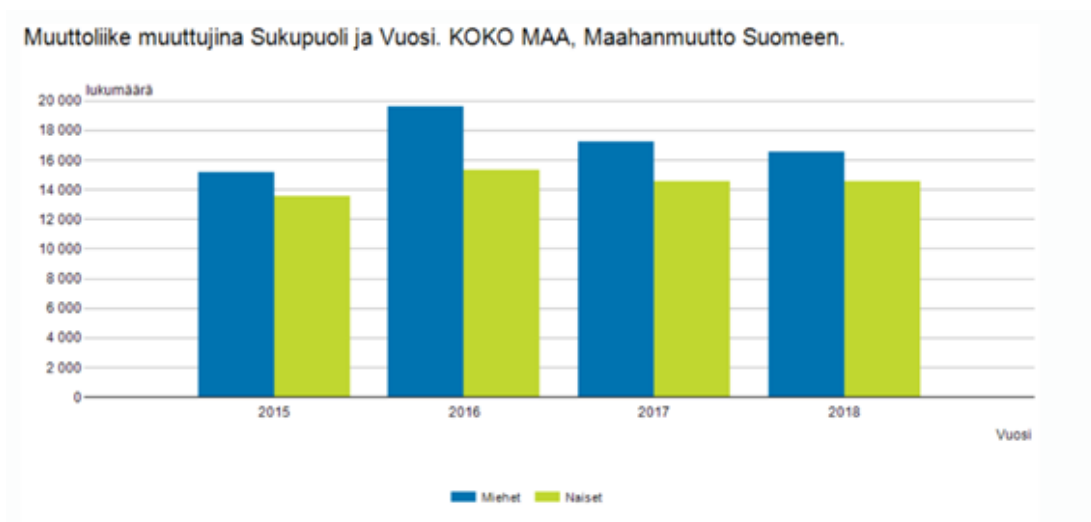
2.1 Maahanmuuttaja, turvapaikanhakija ja pakolainen

Väestöliiton mukaan maahanmuuttajalla tarkoitetaan useimmiten ulkomailta Suomeen muuttanutta henkilöä, joka aikoo asua maassa pidempään. Maahanmuuttaja on voinut tulla Suomeen esimerkiksi töihin, avioliiton takia, pakolaisena tai paluumuuttajana. Maahanmuuttaja voi hakea Suomen kansalaisuutta asuttuaan Suomessa viisi vuotta. (Räty 2002, 11.) Väestöliiton (2020) mukaan niin sanottu toisen polven maahanmuuttaja on henkilö, joka on syntynyt Suomessa, mutta jonka toinen tai molemmat vanhemmat ovat muuttaneet Suomeen.

Suomessa asui vuoden 2018 loppupuolella lähes 258 000 ulkomaankansalaista. Vuonna 2018 Suomeen saapui 31 106 maahanmuuttajaa. Heistä 14 543 oli naisia. (Tilastokeskus 2019.) Kuviosta 2 ja kuviosta 3 voidaan tarkastella maahanmuuton kehittymistä vuosien varrella ja maahanmuuttajien sukupuolijakaumaa Suomessa.

KUVIO 2. Väestö kansalaisuuden mukaan 1990-2018 (Tilastokeskus)

KUVIO 3. Maahanmuutto Suomeen, muuttujina sukupuoli ja vuosi (Tilastokeskus)

Sisäministeriön mukaan turvapaikanhakijalla tarkoitetaan ulkomaalaista henkilöä, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakijasta tulee pakolainen, jos hän saa turvapaikan. Suomen maahanmuuttajista vain noin viides osa on pakolaisia. (Räty 2002, 16.)

Suomessa turvapaikanhakijoiden määrät ovat vaihdelleet 2000-luvulla noin 1500-6000 hakijan välillä. Vuonna 2014 hakijoita oli 3651. Vuonna 2015 turvapaikanhakijoiden määrä oli kohonnut ollen joulukuun alkuun mennessä 30 820. (Kuosma 2016, 1)

Pakolainen on YK:n pakolaissopimuksen mukaan henkilö, jolla on perusteltu aihe pelätä joutuvansa vainotuksi kotimaassaan. Suomessa kutsutaan pakolaisiksi myös niitä, jotka ovat saaneet luvan jäädä Suomeen humanitäärisistä syistä tai suojelun tarpeen vuoksi. (Väestöliitto).

Maahanmuuttajien kotoutuminen

Maahanmuutto voi olla psyykkisesti raskas prosessi. Monet maahanmuuttajat kokevat voimakkaita tunteita ja reaktioita, jotka saattavat hämmentää sekä pelottaa. Osalle maahanmuuttajista tämä suuri muutos on kivuton, innostava ja täynnä myönteistä uteliaisuutta, kun taas osalle muutos prosessi voi olla tuskallinen ja

kestää vuosia. Usein sopeutuminen vie paljon aikaa ja on aika ajoin vaikeaa. (Mielenterveystalo 2020.)

Yleisiä maahanmuuttajien kokemia haasteita ovat uuden kielenoppiminen ja tunne siitä, että elämä on kahtia jakautunut. Usein ajatukset ovat vielä paljon kotimaassa ja läheisten luona. Huoli läheisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voi herättää pelon, syyllisyyden ja masentuneisuuden tunteita. Myös uusi kulttuuri ja tavat voivat aiheuttaa hämmennystä ja turhautuneisuutta. Epävarmuus omasta itsestä ja tulevaisuudesta lisää stressiä. Tiedon saaminen auttaa ymmärtämään ja hyväksymään omat tunteet sekä helpottaa oloa auttaen pääsemään eteenpäin. Yleensä ihmiset selviävät omin avuin tai ystävien tuella. Tärkeää on, että uudessa maassa syntyy sellaisia sosiaalisia kontakteja, jotka ovat tukena ja apuna eri tilanteissa. (Mielenterveystalo 2020.)

2.2 Ikääntynyt, iäkäs

Terveet elinvuodet ovat lisääntyneet, minkä myötä vanhuus on siirtynyt myöhemmäksi, joten ei ole yksiselitteistä määritelmää sille kuka on ikääntynyt (Terveyskylä 2019). Suomen laissa ikääntyneellä viitataan henkilöön, joka on yli 65-vuotias. Iäkäs on taas määritelty henkilöksi, jonka toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä (Terveyskylä 2019). YK on määritellyt ikääntyneen henkilön yli 60-vuotiaaksi. Tässä opinnäytetyössä viittaamme ikääntyneisiin Suomen lain mukaisesti, eli yli 65-vuotiaisiin.

Joka kolmas yli 65-vuotias tuntee itsensä ajoittain yksinäiseksi (Suomen mielen-terveys ry). Ikääntyneet liittävätkin yksinäisyyden tunteita aiheuttaviksi asioiksi esimerkiksi sosiaalisten suhteiden vähentymisen. Yksinäisyys koetaan tapahtumaköyhyytenä ja ulkopuolisuuden kokemuksena ja siihen yhdistetään arvottomuuden ja ulkopuolisuuden kokemuksia. (Uotila 2011.)

2.3 Vapaaehtoistyö

Euroopan parlamentin mietinnössä vapaaehtoistyön roolista taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi vuodelta 2008 vapaaehtoistyö määriteltiin seuraavasti:

1. Vapaaehtoistyö on palkatonta, eikä sitä tehdä taloudellista palkkiota vastaan.
2. Sitä tehdään omasta vapaasta tahdosta.
3. Se hyödyttää kolmatta osapuolta perheen ja ystäväpiirin ulkopuolella.
4. Se on kaikille avointa.

Vapaaehtoistyössä toimitaan jonkin tärkeäksi koetun, yleishyödyllisen asian puolesta. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi muiden ihmisten auttamista. Vapaaehtoistoiminnan periaatteina pidetään oikeutta tukeen ja ohjaukseen, palkattomuutta, luottamuksellisuutta, suvaitsevuuutta, puolueettomuutta ja autettavan ehdoilla toimimista. (Kansalaisareena.)

Kotoa kotiin ja yhteiskuntaan -hankkeessa maahanmuuttajanaiset osallistuvat ikäihmisten arkeen auttamalla heitä arjenaskareissa vapaaehtoistyönä, kuten ruoanlaitossa ja kaupassa käynnissä vapaaehtoistyön muodossa. Vastavuoroisesti ikäihmiset tutustuttavat maahanmuuttajanaisia suomalaiseen kulttuuriin heidän oman arkensa kautta. Tavoitteena hankkeessa on vahvistaa maahanmuuttajanaisten osallisuutta yhteiskunnalliseen toimintaan, edistää heidän kotoutumistaan ja luoda olosuhteet, jotka tukevat maahanmuuttajanaisten ja ikääntyneiden yhdessäoloa. Lisätietoja hankkeesta osoitteesta: <https://projects.tuni.fi/kotoa-kotiin-ja-yhteiskuntaan/>.

Vapaaehtoistyö maahanmuuttajien kotoutumisen tukena

Kotoutumisen tavoitteena on tarjota maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla tukien hänen mahdollisuuttaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen (Laki kotoutumisen edistämisestä 2010/1368). Tavoitteena on, että maahanmuuttaja kokee olevansa yhteiskunnan jäsen (THL 2019).

Sosiaalisilla kontakteilla ja ystävillä on merkittävä rooli maahanmuuttajien kotoutumisessa, sillä ne edistävät kotoutumista ja Suomessa viihtymistä. Vaikka maahanmuuttajat omaisivat kontakteja jo saman etnisen taustan omaaviin ihmisiin, kielen ja kulttuurin oppimisen takia he pitivät nuorten maahanmuuttajien kotoutumista käsittelevässä tutkimuksessa tärkeänä suomalaisten kontaktien löytämistä. (Pohjola 2016.)

3 TARKOITUS, TUTKIMUSKYSYMYS JA TAVOITE

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvata ikääntyneiden ajatuksia maahanmuuttajalaisista auttajana. Tutkimustehtävänämmme on vastata kysymykseen:

Millaisia ajatuksia ikääntyneillä on maahanmuuttajalaisista heidän auttajinaan arjen askareissa?

Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä tietoa ikäihmisten ajatuksista maahanmuuttajalaisia ja heidän arkensa apuna olemista kohtaan. Tavoitteena on myös tuottaa tietoa Kotoa kotiin ja yhteiskuntaan –valmennusmalliin.

4 METODOLOGISET LÄHTÖKOHDAT

Tämä opinnäytetyö on toteutettu laadullisella tutkimusmenetelmällä. Opinnäytetyötämme varten saimme valmiiksi litteroidun haastatteluaineiston, jonka sisällön analysoimme ja tiivistimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmällä. Haastattelut oli toteutettu strukturoiduin teemahaastatteluin. Haastateltavat olivat vapaaehtoisia ikääntyneitä, jotka kokivat, että heillä on aiheesta jotain sanottavaa.

4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Laadulliselle tutkimukselle löytyy kirjallisuudesta lukuisia erilaisia tapoja luokitella, eritellä tai tyypitellä sen kokonaisuutta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 25). Laadullisen tutkimuksen määrittelyssä korostuu kuitenkin ihmisten kokemusten, tulkintojen, käsitysten tai motivaatioiden tutkiminen sekä ihmisten näkemysten kuvaus (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 49). Laadullisessa tutkimuksessa halutaan ymmärtää ja tulkita ilmiötä sekä ymmärtää ihmisten kokemuksia ja todellisuutta (Paunonen & Vehviläinen 1997, 20).

Laadullisen tutkimuksen käyttöalueiksi voidaan kuvata uusia tutkimusalueita, joista ei vielä tiedetä mitään. Laadullinen tutkimus sopii myös olemassa olevaan tutkimusalueeseen, jos siihen halutaan saada uusi näkökulma tai epäillä teorian tai käsitteen merkitystä, tutkimustuloksia tai vakiintunutta tai aiemmin käytettyä metodiikkaa. Tutkimusmenetelmän valintaan vaikuttavat kysymykset siitä minkälaista tietoa tavoitellaan ja mikä on tutkimuksen teoreettinen tavoite. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on löytää tutkimusaineistoista toimintatapojen, samanlaisuuksia ja eroja. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 50.) Laadullinen menetelmä sopii parhaiten tämän opinnäytetyön tekemiseen, sillä opinnäytetyössä ollaan kiinnostuneita ikääntyneiden käsityksistä maahanmuuttajainaisista arjen auttajina. Aiheesta ei ole aikaisempaa suomenkielistä tutkimusta saatavilla.

4.2 Aineiston keruu

Opinnäytetyötämme varten saimme käyttööme yhdeksältätoista iäkkäältä kootun valmiiksi litteroidun haastatteluaineiston. Haastattelut toteutettiin marraskuun 2019 ja tammikuun 2020 välillä strukturoiduin teemahaastatteluin (Liite 3). Haastatteluihin valikoituivat sattuman varaisesti, ne iäkkäät ihmiset, jotka olivat halukkaita osallistumaan tutkimukseen, ja joilla oli aiheesta jotain sanottavaa.

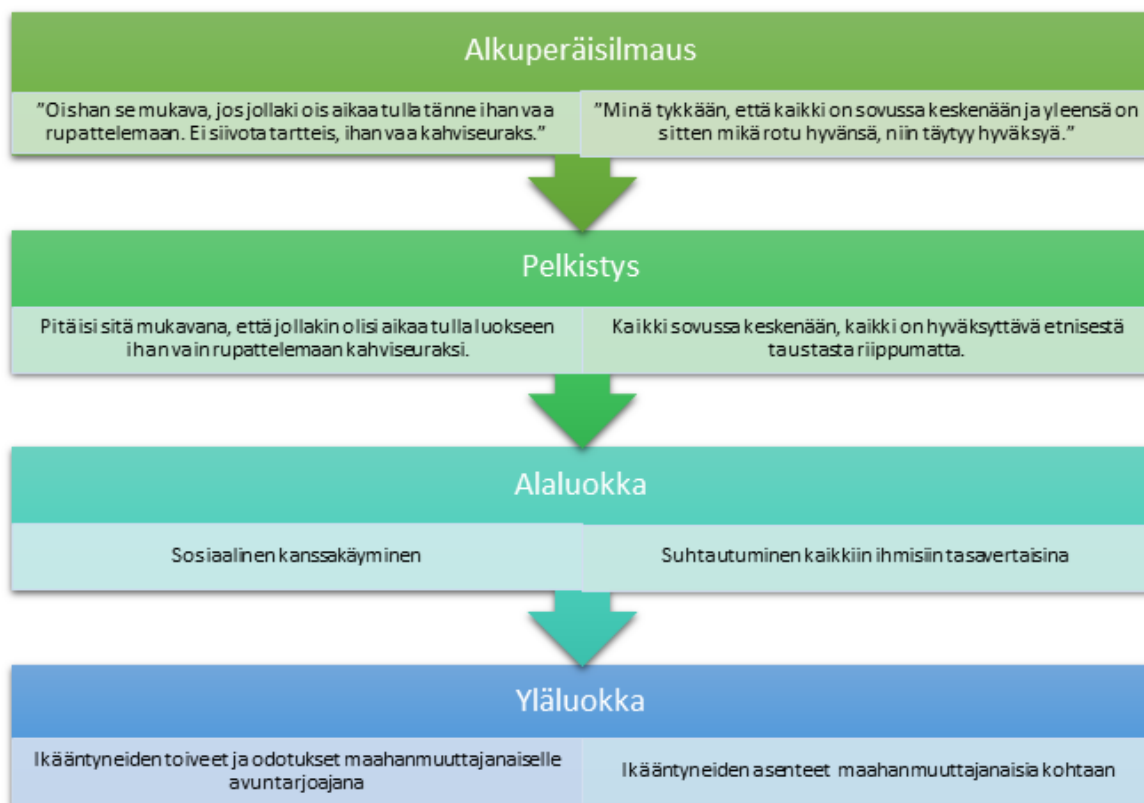
4.3 Aineiston analyysi

Opinnäytetyön haastatteluaineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysi on tekstianalyysia, jossa tarkastellaan tekstimuotoisia tai sellaisiksi muutettuja aineistoja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006). Sisällönanalyysin mukaisesti tarkastelimme aineistoamme eritellen, sekä yhtäläisyyksiä ja eroja etsien. Keskeiset havainnot tiivistimme pelkistämällä tutkimuskysymykseen vastaavat alkuperäisilmaisut. Sisällönanalyysin tavoitteena on ilmiön laaja, mutta tiivis esittäminen, jonka tuloksena syntyy käsiteluokituksia, käsitejärjestelmiä, malleja tai käsitekarttoja (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 134). Tämä tiivistetty kuvaus liittää tulokset ilmiön laajempaan kontekstiin ja muihin aihetta koskeviin tutkimustuloksiin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

Tuomen ja Sarajärven (2009) mukaan sisällönanalyysi voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on aineiston redusointi eli pelkistäminen. Etsimme ikääntyneiden haastatteluista ilmauksia, jotka vastasivat tutkimuskysymykseemme. Tämän jälkeen tiivistimme vastaukset mahdollisimman yksinkertaisiksi. Toinen vaihe on aineiston klusterointi eli ryhmittely, tässä vaiheessa etsimme vastauksista yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Niiden pohjalta loimme alaluokkia, joiden alle saimme ryhmiteltyä pelkistykset niiden samankaltaisuuden perusteella. Viimeinen vaihe on abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. Tässä vaiheessa etsimme yhtäläisyyksiä alaluokista, alaluokkien yhtäläisyyksien pohjalta loimme viisi yläluokkaa, jotka vastaavat tutkimuskysymyk-

seemme ja joiden alle kaikki alaluokkamme sopivat. Kuviossa 4 on esitetty esimerkki sisällönanalyysin etenemistä alkuperäisilmauksesta yläluokkaan aineiston analysointivaiheessa.

KUVIO 4. Kuvaus aineistonanalyysistä.

5 TULOKSET

Haastatteluaineistosta nousi esiin viisi eri teemaa, jotka kuvasivat ikääntyneiden ajatuksia maahanmuuttajanaisista arjen auttajina. Esiin nousseet teemat olivat: Ikääntyneiden asenteet maahanmuuttajanaisia kohtaan, Ikääntyneiden toiveet ja odotukset maahanmuuttajanaiselle avun tarjoajana, Ikääntyneiden ajatukset yhteistyöhön liittyvistä haasteista, Ikääntyneiden ajatukset omasta roolistaan maahanmuuttajanaisen kotoutumisen tukemisessa, sekä Ikääntyneiden ajatukset yhdessä tekemisestä maahanmuuttajanaisen kanssa. Ylä- ja alaluokat on esitetty taulukossa 2.

Yläluokka	Alaluokka
Ikääntyneiden asenteet maahanmuuttajaisia kohtaan	Avoin suhtautuminen maahanmuuttajaisia kohtaan
	Maahanmuuttajaisiin kohdistuvat ennakkoluulot
	Suhtautuminen avun vastaanottamiseen maahanmuuttajaiselta
	Suhtautuminen kaikkiin ihmisiin tasavertaisina
Ikääntyneiden toiveet ja odotukset maahanmuuttajaiselle avuntarjoajana	Odotukset maahanmuuttajaisen taitoja ja käyttäytymistä kohtaan
	Kotitöissä auttaminen
	Asioinnissa avustaminen
	Pihatöissä auttaminen
	Vapaa-ajan toimissa tukeminen
	Sosiaalinen kanssakäyminen
Ikääntyneiden ajatukset yhteistyöhön liittyvistä haasteista	Ikääntyneiden huolet ja odotukset maahanmuuttajaisen kielitaidosta
	Ikääntyneiden rooli maahanmuuttajaisen kielitaidon kehittämisessä
	Luottamuksen merkitys
	Luottamuksen syntymisen edellytykset
Ikääntyneiden ajatukset omasta roolistaan maahanmuuttajaisen kotoutumisen tukemisessa	Ikääntyneiden asenteet maahanmuuttajaisen kotoutumisen tukemista kohtaan
	Suomalaisen kulttuurin jakaminen
	Vuorovaikutuksellisuus maahanmuuttajaisen kanssa.
	Maahanmuuttajaisen sosiaalinen auttaminen
Ikääntyneiden ajatukset yhdessä tekemisestä maahanmuuttajaisen kanssa	Vapaa-ajan viettäminen maahanmuuttajaisen kanssa
	Molemminpuolinen ruokakulttuurin jakaminen
	Sosiaalisen piirin jakaminen

5.1 Ikääntyneiden asenteet maahanmuuttajanaisia kohtaan

Ikääntyneiden haastatteluista tuli ilmi hyvin erilaisia asenteita ja ajatuksia maahanmuuttajia kohtaan. Monen haastateltavan vastauksista ilmeni tasavertainen suhtautuminen kaikkiin ihmisiin etnisestä taustasta riippumatta. Ajateltiin kaikkien ihmisten olevan samanlaisia sisältä, olivat he kotoisin mistä hyvänsä.

Minä tykkään, että kaikki on sovussa keskenään ja yleensä on siten mikä rotu hyvänsä, niin täytyy hyväksyä.

Mehän ollaan ihmisiä kaikki, kaikki me tarvitaan toisia ihmisiä ympärille.

Jotkut haastatelluista koki myötämielisyyttä kotinsa jättämään joutuneita maahanmuuttajia kohtaan, ja toinen taas ajatteli maahanmuuton aiheuttavan turvattomuutta.

Minä olen pikkuisen niiden puolta, jotka ovat joutuneet lähtemään kotoansa ja myötämielinen.”

Kyllähän se vähän turvattomuutta aiheuttaa kun tulee paljon maahanmuuttajia. Se on kuitenkin se luonne niillä turkkilaisilla ja arabeilla niin tulin.

Haastatteluissa nousi esiin sekä ikääntyneiden avoin suhtautuminen, että ennakkoluulot maahanmuuttajanaisten työntekoa kohtaan. Jotkut haastatelluista pitivät hyvänä, että maahanmuuttajanaisia otetaan erilaisiin töihin ja että he sitä kautta saavat tutustua suomalaiseen kulttuuriin. Jotkut haastateltavista taas kokivat, etteivät maahanmuuttajat edes yritä päästä töihin, vaan he haluavat olla vain kotona. Osa haastateltavista koki maahanmuuttajien ajautuvan sellaisiin töihin, joita suomalaiset eivät halua tehdä.

Minusta on hyvä, että maahanmuuttajia otetaan erilaisiin töihin, ja saavat myös tätä kautta tutustua meidän kulttuuriimme.

Haastateltavilla ei välttämättä ollut henkilökohtaista kokemusta maahanmuuttajista, mutta läheisten kokemukset ja media luoma kuva maahanmuuttajista vaikuttivat heidän asenteisiinsa maahanmuuttajia kohtaan.

Miniälläniikin on käynyt maahanmuuttajanainen kotona siivousapuna. Olen tavannut hänet ja hän on tosi mukava ihminen, kaikin puolin fiksu ja loistava.

En muutenkaan oikein pidä noista maahanmuuttajista, kun monilla ystävillä on ollut huonoja kokemuksia, kun ne on sellaisia epärehellisiä.

Lehdistä ja televisiosta kuullut niin paljon niistä maahanmuuttajista, että millaistahan se sitten olisi, jos päästäisin ne kotiini.

Maahanmuuttajia kohtaan kohdistui suoraa ennakkoluulojakin. Ajateltiin esimerkiksi, että maahanmuuttajilla on huono hygienia. Ennakkoluulojen taustalla saattoi olla myös huonoja kokemuksia, kuten kokemus maahanmuuttajien aiheuttamasta melusta taloyhtiössä. Jotkut haastateltavista ajattelivat maahanmuuttajien uskonnon voivan saada aikaan ristiriitoja.

Kun siinä on se, että ei niillä se hygienia oikein, sanotaan että jos vaikka pestään käsiä eikä laiteta saippuaa, niin eihän siitä tule puhdasta.

Maahanmuuttajista ei varsinaisesti ole huonoja kokemuksia. Toki jos sitten mennään uskoon, niin sitten voi tulla ristiriitoja.

Haastateltavat suhtautuivat avun vastaanottamiseen maahanmuuttajanaiselta pääosin positiivisesti ja suurin osa hyväksyisi avun maahanmuuttajanaiselta. Koettiin, että maahanmuuttajanainen voisi tulla auttamaan arjen askareissa siinä missä suomalainenkin. Osa haastateltavista tosin halusi ensisijaisesti suomalaisen auttajan.

Kelpaisi minulle kuka vaan, joka auttamaan tulisi. Apua ottaisin keneltä vaan.

Kyllä minä ensisijaisesti haluaisin ihan perus suomalaisen avustajan kotiini.

Moni haastateltavista koki tällaisen maahanmuuttajanaisten avustajatoiminnan hyödyllisenä myös maahanmuuttajanaistalle itselleen.

Kyllä mulla on sellainen kuva näistä maahanmuuttajista, että niiden on vähän vaikea saada täältä töitä tai mitään muutakaan tekemistä. Tällaisen toiminnan avulla saisivat sitten autella meitä mummeleita.

Ei tarvii vain oleilla kotona, vaan saisi suomalaisesta työntekijäkulttuurista kiinni.

5.2 Ikääntyneiden toiveet ja odotukset maahanmuuttajanaistalle avun tarjoajana

Ikääntyneiden haastatteluissa nousi esiin toiveita ja odotuksia niin maahanmuuttajanaisten taitoihin ja käytökseen liittyen kuin myös arkisia askareita kohtaan. Taitojen ja käytöksen osalta koettiin tärkeäksi hyvät käytöstavat, ihmissläheisyys, luotettavuus, toisen kodin kunnioittaminen, ymmärrys suomalaisesta kulttuurista ja sen hyväksyminen.

Maassa maan tavalla ja jokaisen kotia pitää kunnioittaa.

Arjenaskareissa apua toivottiin kotitöihin, asiointiin, pihatöihin, vapaa-ajan toimiin sekä sosiaaliseen kanssakäymiseen. Kotitöistä etenkin siivouksessa toivottiin apuja, sillä moni haastateltava koki sen raskaaksi. Ruuanlaittoon ja leipomiseen kaivattiin apua, näiden ajateltiin myös olevan mukavaa tekemistä yhdessä. Asi-

oinnin osalta kaupassa käyntiin ja ostosten kantamiseen haluttiin apua maahanmuuttajanaiselta. Pihatyöt koettiin helpoksi ulkoistaa vieraammallekin ihmiselle. Apua niihin kaivattiin monipuolisesti puutarhan hoidosta mattopyykkiin.

Kasvimaalla ja kukkapenkeissä. Onhan sitä muutakin kesänlaittoa, semmoista ajanvietettäkin, jossa voisi olla yhteishenkeäkin. Grillata kanankoipea ja kalaa.

Että ei orjaksi panisi, mutta yhdessä olisi hauska.

Vapaa-ajan tueksi maahanmuuttajanaista kaivattiin seuraksi ulos, avuksi käsitöiden tekemiseen sekä opastamaan tietokoneen käyttöä. Sosiaalista kanssakäymistä maahanmuuttajanaisen kanssa pidettiin tärkeänä. Monille juttelu- ja kahviseura toisi kaivattua piristystä arkeen. Esiin nousi myös, kuinka maahanmuuttajanainen voisi vahtia muistisairasta puolisoa, sillä aikaa kun käy asioimassa.

Seura ei olisi pahitteeksi. Että voisin vaikka pyytää kylään ja kahvitella.

5.3 Ikääntyneiden ajatukset yhteistyöhön liittyvistä haasteista

Ikääntyneiden ajatukset yhteistyöhön liittyvistä haasteista keskittyivät kielitaitoon sekä luottamukseen. Haasteltavien keskuudessa heräsi pohdintaa maahanmuuttajanaisen kielitaidosta ja siitä olisiko se riittävää. Kielimuuri koettiin haasteellisenä. Suurimmalle osalle riittäisi, kunhan maahanmuuttaja nainen puhuisi edes vähän suomea, jotta kommunikointi helpottuisi. Kielitaito koettiin tärkeäksi, jotta maahanmuuttajanaisesta olisi juttuseuraa sekä välttyttäisiin väärin ymmärryksiltä.

Jos ei yhtään osaisi suomea, vaikeaa olisi, mutta kyllä pärjättäisiin koska näyttäisin miten tehdään.

Ikääntyneillä heräsi myös ajatuksia siitä, kuinka he voisivat olla avuksi maahanmuuttajanaisen kielen oppimisessa. Suomen kielen opettamista maahanmuutta-

janaiselle haluttiin ainakin yrittää arkisten asioiden yhteydessä, esimerkiksi esi-
neitä nimeämällä. Suomen kielen oppiminen koettiin tärkeäksi työllistymisen kan-
nalta.

*Varmaan kielellisissä asioissa ainakin voisin olla maahanmuuttaja-
naisen tukena. Se on kyllä tärkeää osata puhua suomea, eihän sitä
muuten niitä kunnon töitäkään voi saada.*

*No kieltä nyt ainakin voisin opettaa, jos hän ei sitä vielä osaa. Voin
kertoa mitä kaikki on suomeksi, mitä ympärillä näkyy.*

Luottamuksen puute koettiin suurena haasteena avun vastaanottamisessa maa-
hanmuuttajanaiselta. Monella haastateltavalla luottamuksen puute perustui sii-
hen, että ei tunne maahanmuuttajanaista entuudestaan. Se, että tuntisi maahan-
muuttajanaisten entuudestaan lisäisi turvallisuuden tunnetta. Luottamusta halut-
tiin rakentaa molempiin suuntiin. Luottamuksen saavuttaminen koettiin vaikeam-
maksi, jos maahanmuuttajanaisten ei puhuisi suomea ollenkaan.

*Jos tämän nainen ei puhuisi suomea ollenkaan, niin sitten olisi var-
maan vähän vaikeampi saada sellaista luottamusta, kun itse en oi-
kein muita kieliä osaa.*

Luottamuksen syntymisen edellytyksiksi koettiin maahanmuuttajanaisten sopiva
ikä, sekä se, että maahanmuuttajanaisten tulisi olla luotettava aikuinen. Yhteisen
kielen katsottiin lisäävän luottamusta. Lisäksi auttajaksi toivottiin aina samaa hen-
kilöä, joka hoitaisi työnsä hyvin. Osa haastateltavista koki tärkeäksi tutustua maa-
hanmuuttaja naiseen ennen kuin päästäisi hänet kotiinsa.

*Turvallisuus on kuitenkin minulle tärkeää, enkä varmaan ihan tunte-
matonta maahanmuuttajanaista helposti päästäisi kotiin, jos ensim-
mäistä kertaa tavattaisiin. Ensimmäinen tapaamiskerta voisi olla jos-
sain muualla ja jos tullaan hyvin toimeen niin miksipä ei meistä voisi
tulla ystäviäkin.*

5.4 Ikääntyneiden ajatukset omasta roolistaan maahanmuuttajanaisten kotoutumisen tukemisessa

Ikääntyneet suhtautuivat pääasiassa hyvin myönteisesti maahanmuuttajanaisten kotoutumisen tukemista kohtaan. Ikääntyneet halusivat itsekkin olla hyödyksi maahanmuuttajanaيسelle.

Eihän se helppoa ole muuttaa toiseen maahan, niin kyllä sitä apua tarvitsee.

Monen haastateltavan vastauksista ilmeni suomalaisen kulttuuriin tutustuttaminen keinona olla maahanmuuttajanaisten tukena tämän kotoutumisessa. Moni oli valmis tutustuttamaan maahanmuuttajanaista erilaisiin suomalaisiin käytäntöihin ja tapoihin esimerkiksi oman arjen näyttämisen kautta. Myös tasa-arvoasiat, suomalaiseen luontoon, urheiluun, sekä ruokakulttuuriin tutustuttaminen mainittiin. Jotkut olivat myös valmiita keskustelemaan maahanmuuttajanaisten kanssa Suomen sota-ajasta, ja sota-aika koettiin mahdollisesti heitä maahanmuuttajanaisten kanssa yhdistäväksi tekijäksi.

Voisin myös auttaa tutustumaan tähän suomalaiseen kulttuuriin. Tähän tasa-arvoon ja siihen, että kaikkia kohdellaan samanlaisesti.

Historiasta voisin tiettenkin kertoa, että meilläkin on ollut sota ja itsenkin olen elänyt silloin kun se sota oli ja olen ollut evakossa ihan pienenä. Ehkä voisi olla sitten jotain samanlaista puhuttavaa, jos hänenkin kotimaassaan on ollut sota.

Vuorovaikutukselliset keinot koettiin myös tapana olla maahanmuuttajanaisten tukena. Keskustelun, kuulumisten vaihdon ja seuran pitämisen kautta voitaisiin olla maahanmuuttajanaisten tukena. Hyviä keskustelunaiheita ajateltiin olevan esimerkiksi maahanmuuttajanaisten elämä, vaatteet ja muoti, kotoutuminen Suomeen, sekä ihan arkiset asiat Suomessa. Osa haastateltavista koki voivansa olla tukena ja ystävänä yksinäiselle tai tukiverkottomalle maahanmuuttajanaيسelle.

Kuulisin mielelläni häneltä tarinoita menneisyydestä, ja voisin vastata hänen mahdollisiin kysymyksiinsä esimerkiksi Suomeen liittyen.

Puhuttaisiin siitä muuttamisesta tänne ja kotoutumisesta tänne ja kaikkea, mitä meidän arkeen kuuluu.

Olemalla ihan kaverina, jos ei paljon tukiverkosta täällä vielä ole.

Maahanmuuttajanaisten tukena oltiin myös valmiita olemaan erilaisten sosiaalisten auttamisen tapojen kautta. Osa haastateltavista olisi halukas auttamaan maahanmuuttajanaisten lapsien hoidossa, osa taas oli valmis toimimaan "varaukkina". Myös tulkkausapu, opiskeluun liittyvissä asioissa avustaminen sekä vaatteiden lahjoittaminen koettiin olevan keinoja auttaa.

Olen todella lapsirakas, joten jos hänellä olisi lapsia, niin voisin auttaa esimerkiksi heidän hoidossaan.

Voisin hyvin myös kuvitella ompelevani vaatteita maahanmuuttajalle tai tämän mahdollisille lapsilleen, sekä kutoa hanskoja tai pipoja tai muuta tarpeellista.

5.5 Ikääntyneiden ajatukset yhdessä tekemisestä maahanmuuttajanaisten kanssa

Ikääntyneet ajattelivat voivansa viettää maahanmuuttajanaisten kanssa aikaa monien erilaisten vapaa-ajan toimien kautta. Osa haastateltavista oli halukkaita harrastamaan kulttuuria yhdessä maahanmuuttajanaisten kanssa käymällä esimerkiksi teattereissa ja konserteissa. Myös saunominen ja suomalaisen musiikin kuuntelu koettaisiin mukavana yhteisenä tekemisenä.

Jos tulemme hyvin toimeen voisimme yhdessä tehdä vaikkapa mitä, en näe esteenä, että hän tulisi seuraksi esimerkiksi teatteriin tai konserttiin.

Muita vapaa-ajan viettotapoja, joita ikääntyneet mainitsivat, olivat muun muassa uimassa, ostoksilla, kävelyllä ja hautausmaalla käyminen. Myös molemminpuolisen ruokakulttuurin jakamisen ikääntyneet kokisivat mukavaksi yhteiseksi tekemiseksi.

Suomalaista ruokaa vaikka voisi opettaa tekemään. Sehän olisi hyvä, jos opetettaisiin toinen toisillemme omia ruokia.

Ikääntyneet olivat pääasiassa halukkaita jakamaan myös sosiaalista piiriään maahanmuuttajanaisen kanssa. Suurin osa koki, että kun maahanmuuttajanaiseen tutustuu, tämän voisi kutsua juhliin ja muihin perhetapahtumiin.

No jos se on sen tyyppinen, että tullaan hyvin toimeen ja meillä on mukavaa, niin voisin kutsua yhteisiin juhliin.

Ihan vieraita en lähtisi kutsumaan. Pitäisi saada semmoinen ystävyyssiihen pohjalle.

Maahanmuuttajanaisen kutsumisella perhetapahtumiin nähtiin myös olevan hyötyä eri osapuolille. Osa haastateltavista ajatteli, että juhlimisen myötä maahanmuuttajanainen tutustuisi suomalaiseen kulttuuriin ja arkeen. Eräs haastateltavista taas pohti, että sosiaalisen verkostoitumisen myötä omat lapsenlapset voisivat saada maahanmuuttajanaiset lapsista uusia ystäviä.

Siinähan niitä tapoja sitten näkisi ja olisi mukana siinä meidän elämässä ja meidän arjessa.

6 POHDINTA

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kuvata ikääntyneiden ajatuksia maahanmuuttajanaisista auttajina. Tulokseksi saatiin viisi eri näkökulmaa ikääntyneiden ajatuksista.

6.1 Tulosten tarkastelu

Tässä opinnäytetyössä iäkkäiden asenteet maahanmuuttajanaisia kohtaan ovat olleet pääpiirteittäin myönteisiä. Ikääntyneet kokivat ihmisten olevan saman arvoisia etnisestä taustastaan riippumatta. Toisaalta maahanmuuttajiin kohdistui ennakkoluulojakin. Osa haastateltavista koki esimerkiksi maahanmuuton lisäävän turvattomuutta. Myös maahanmuuttajien työntekoon, uskuntoon ja hygieniaankin kohdistui ennakkoluuloja.

Hebbanin, Khawajan ja Farmularon (2016) turvapaikanhakijoita vastaanottavien isäntäperheiden motivaatiota ja kokemuksia tutkivassa tutkimuksessa haastatellut kertoivat isoimman motivaation hankkeeseen osallistumiselle olleen heidän kokemansa empatia ja sympatia turvapaikanhakijoita kohtaan. Myös opinnäytetyötämme varten haastatellut ikääntyneet suhtautuivat maahanmuuttajiin pääosin tasavertaisesti ja empaattisesti heidän etnisestä taustastaan huolimatta. Haastateltavat kokivat myötämielisyyttä maahanmuuttajanaisia kohtaan, jotka olivat joutuneet jättämään kotinsa. Ymmärrys heitä kohtaan kumpusi usein ikääntyneiden omista tai läheistensä kokemuksista sota-ajoilta.

Avoniuksen ja Kestilä-Kekkosen (2018) suomalaisten maahanmuuttoasenteita koskevassa tutkimuksessa ilmeni, että mikäli vastaajalla oli tuttavapiirissään maahanmuuttaja, myös yleinen suhtautuminen heihin oli positiivisempaa. Tässä opinnäytetyössä haastatelluista ikääntyneillä monilla ei ollut henkilökohtaista kokemusta maahanmuuttajista, mutta suhtautuminen oli vaihtelevaa. Jotkut olivat saaneet positiivisen kuvan maahanmuuttajista omien tai tuttujen kokemusten kautta, osa taas kertoi ystävillään olleen huonoja kokemuksia maahanmuuttajista, mikä aiheutti negatiivista suhtautumista.

Osa opinnäytetyömme haastatelluista ikääntyneistä perusti asenteensa median luomaan kuvaan maahanmuuttajista. Hebbanin, Khawajan ja Farmularon (2016) Australiassa tekemässä tutkimuksessa turvapaikanhakijoiden kotoutumishankkeen osallistujat korostivat, että kyseinen hanke oli tehokas keino viestittää turvapaikanhakijoille, että kaikki kansalaiset eivät koe heitä negatiivisesti median luomasta kuvasta huolimatta.

Opinnäytetyömme haastatellut iäkkäät esittivät toiveita maahanmuuttajanaisen käytöksestä, taidoista sekä asioista, joissa toivoivat heiltä apua. Taitojen ja käytöksen osalta koettiin tärkeäksi hyvät käytöstavat, ihmisläheisyys, luotettavuus, toisen kodin kunnioittaminen, ymmärrys suomalaisesta kulttuurista ja sen hyväksyminen. Hebbanin, Khawajan ja Farmularon (2016) tutkimuksessa haastateltavat kertoivat, että odotukset majoitettavan kielitaidosta ja Australian kulttuurin tuntemisesta eivät aina kohdanneet, joka toi omat haasteensa kommunikointiin. Osa osallistujista odotti myös ystävystyvänsä turvapaikanhakijan kanssa, mutta kokivat, että he eivät luottaneet isäntäperheisiinsä ja pitivät etäisyyttä.

Opinnäytetyömme ikääntyneiden ajatukset yhteistyöhön liittyvistä haasteista keskittyivät kielitaitoon sekä luottamukseen. Suurimmalle osalle riittäisi, kunhan maahanmuuttajanainen puhuisi edes vähän suomea. Kielitaito koettiin tärkeäksi. Ikääntyneet pohtivat, kuinka he voisivat olla maahanmuuttajanaisen apuna kielen oppisessa. Suomen kielen opettamista haluttiin ainakin yrittää arkisten asioiden yhteydessä, esimerkiksi esineitä nimeämällä. Hebbanin, Khawajan ja Farmularon (2016) tutkimuksen mukaan turvapaikanhakijoiden tuominen tavallisiin australialaiskoteihin antoi hyvän mahdollisuuden turvapaikanhakijoille oppia englantia, arjentaitoja sekä paikallista kulttuuria ja tapoja. Kielimuuri oli suurin haaste molemminpuolisessa kommunikoinnissa. Kielellisten haasteiden myötä turvauduttiin elekieleen, joka koettiin toimivaksi tavaksi kommunikoida. Tutkimukseen osallistujat korostivat kärsivällisyyden tärkeyttä ja joustavuutta vieraidensa kanssa kommunikaatio vaikeuksien suhteen. He raportoivat vuorovaikutuksen olevan tehokas tapa turvapaikanhakijoiden kielen oppimiselle.

Opinnäytetyömme ikääntyneiden keskuudessa luottamukseen liittyvät kysymykset olivat suuressa roolissa, kun ikääntyneet pohtivat, halusivatko he ottaa apua

vastaan maahanmuuttajanaiselta. Isoimmat esteet luottamuksen syntymiselle olivat kielimuuri ja se, että auttajaa ei tunne entuudestaan. Vieraan ihmisen kotiin päästäminen koettiin epämukavaksi ja auttajaan haluttiin tutustua etukäteen. Luottamusta haluttiin rakentaa molempiin suuntiin. Hebbanin, Khawajan ja Formularon (2016) tutkimuksessa osallistujat kertoivat saaneensa välillä majoitettavastaan liian vähän tietoa ennakkoon ja tämän aiheuttaneen pelkoa, kun he eivät tienneet mitä odottaa.

Droletin ja Moorthin (2018) pakolaisten sosiaalisia verkostoja tutkivassa tutkimuksessa ilmeni, että pakolaiset kokivat sosiaalisten yhteyksien olevan merkittävä tekijä heidän kotoutumisessaan, sillä ne saivat heidät kokemaan olevansa osa yhteisöä. Myös tässä opinnäytetyössä ikääntyneet ajattelivat voivansa olla tuke-
massa maahanmuuttajanaisen kotoutumista esimerkiksi tutustuttamalla maahanmuuttajanaista suomalaiseen kulttuuriin heidän oman arkensa kautta.

Pohjolan (2016) mukaan sosiaalisilla kontakteilla ja ystävillä on merkittävä rooli maahanmuuttajien kotoutumisessa. Tässä opinnäytetyössä ikääntyneet olivat halukkaita viettämään vapaa-aikaa maahanmuuttajanaisen kanssa esimerkiksi ottamalla hänet mukaan erilaisiin tapahtumiin ja harrastuksiin. Ikääntyneet olivat pääasiassa valmiita jakamaan myös sosiaalista piiriään maahanmuuttajanaisen kanssa, kutsumalla häntä esimerkiksi perhejuhliin. Tämä nähtiin hyvänä keinona näyttää suomalaista kulttuuria ja päästä verkostoitumaan. Woodin, Chardlwoodin, Zeccinin, Hansenin, Douglasin ja Pitin tutkimuksessa työnteon ja vapaaehtoistyön vaikutuksista Australiaan asettuneiden pakolaisten terveyteen ja hyvinvointiin ilmeni puolestaan, että pakolaiset kokivat, että sosiaalinen kanssakäyminen natiiviväestön kanssa tarjosi mahdollisuuden kulttuuriseen ymmärrykseen.

Handyn ja Greenspanin (2009) maahanmuuttajien vapaaehtoistyötä tarkastelleessa tutkimuksessa todettiin, että maahanmuuttajien vapaaehtoistyökokemukset voivat helpottaa sopeutumista uuteen ympäristöön, samalla kun he yrittävät saavuttaa sosiaalista ja inhimillistä pääomaa, jonka ovat menettäneet maahanmuuttoprosessissa. Heidän mukaansa maahanmuuttajien vapaaehtoistyöllä on

moninaisia hyötyjä, kuten uusien ystävyys-suhteiden luominen, sosiaalisen verkoston rakentuminen, uusien taitojen oppiminen, kielitaidon parantuminen, uudesta kotimaasta oppiminen, sekä työkokemuksen saaminen.

Arjenaskareissa opinnäytetyön haastatellut ikääntyneet toivoivat apua kotitöihin, asiointiin, pihatöihin, vapaa-ajan toimiin sekä sosiaaliseen kanssakäymiseen. Vapaa-ajan tueksi maahanmuuttajanaista kaivattiin seuraksi ulos, avuksi käsitöiden tekemiseen sekä esimerkiksi opastamaan tietokoneen käyttöä. Sosiaalista kanssakäymistä maahanmuuttajanaisen kanssa pidettiin tärkeänä. Hebbanin, Khawajan ja Farmularon (2016) tutkimukseen osallistuneiden mukaan turvapaikanhakijat loivat ystävyys-suhteita ja tukiverkostoja, kun he viettivät aikaa paikallisten kanssa. He jakoivat uniikkeja taitoja kuten ruuanlaitto, kielitaito sekä uusia perinteitä isäntäperheidensä kanssa. Australialaisten kodeissa majoittuminen oli hyvä mahdollisuus turvapaikanhakijoille oppia englantia ja arjentaitoja, kuin myös hyödyllinen prosessi auttaa omaksumaan paikallista kulttuuria ja tapoja.

6.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyölle haettiin ja saatiin lupa Tampereen ammattikorkeakoululta. Opinnäytetyön tekemiseksi laadittiin tutkimussuunnitelma, jonka mukaisesti opinnäytetyöprosessia toteutettiin. Pehdyimme Arenen (2018) julkaisemiin ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisiin suosituksiin ja noudatimme niitä opinnäytetyötä tehdessämme.

Toimimme opinnäytetyötä tehdessämme tutkimuseettisten ohjeiden mukaisesti. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaisesti noudatimme yleistä huolellisuutta, rehellisyyttä ja tarkkuutta työssämme, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä. Sovelsimme eettisesti kestäviä tiedonhankintamenetelmiä ja olimme niistä avoimia. Työssämme pyrimme ottamaan huomioon myös muiden tutkijoiden työn asianmukaisella tavalla kunnioittamalla heidän työtään ja antamalla heidän saavutuksilleen merkityksen omassa työssämme viittaamalla heidän työhönsä asianmukaisesti. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.)

Laadullisen tutkimuksen tekemisessä tutkimuseettiset kysymykset korostuvat erityisesti sen vapaamuotoisempien tiedonhankinta keinojen vuoksi. Aineisto kootaan luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa sekä suositaan metodeja, jossa tutkittavien ääni ja näkökulma pääsevät esille. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125.) Tämän opinnäytetyön aineisto on kerätty ikääntyneiltä haastattelemalla. He ovat saaneet kertoa omin sanoin ajatuksistaan. Aineiston analysoinnin vaiheessa koko haastatteluaineisto käytiin huolellisesti läpi etsien vastauksia tutkimustehtävään. Uusia tutkimustehtävään vastaavia ilmauksia etsittiin aineistosta niin kauan kunnes aineistossa alkoivat toistua samat sisällöt eli aineisto alkoi saturoitua.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) laatimien ohjeiden mukaisesti myös suunnittelimme, toteutimme ja raportoimme opinnäytetyömme yksityiskohtaisesti tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaisesti. Anonymiteetti on tärkeä huomioitava asia tutkimustyössä, joka tarkoittaa, ettei tutkimustietoja luovuteta kenellekään ulkopuolisille (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 220). Haastateltujen henkilöllisyys ei tule ilmi opinnäytetyössämme, eivätkä he muutenkaan ole tunnistettavissa. Säilytimme haastatteluaineistoa paikassa, joista ne eivät pääse asiaankuulumattomien käsiin. Aineisto hävitetään opinnäytetyön valmistuttua tietosuojakäytännöt huomioiden.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioimiseksi ei ole luotu yhtä selkeitä kriteereitä kuin määrällisessä tutkimuksessa (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 215). Sen piiristä löytyy erilaisia käsityksiä tutkimuksen luotettavuuteen liittyvistä kysymyksistä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 134). Yleisesti laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteereinä on pidetty Cuban ja Lincolnin (1981 ja 1985) esittämiä kriteereitä: uskottavuutta, siirrettävyyttä, riippuvuutta ja vahvistettavuutta (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 197). Tuomi ja Sarajärvi (2009, 138-139) puolestaan ovat listanneet kirjassaan seuraavanlaisia luotettavuuden kriteereitä neljän eri suomalaisen lähteen pohjalta: uskottavuus, vastaavuus, siirrettävyys, luotettavuus, tutkimustilanteen arviointi, varmuus, riippuvuus, vakiintuneisuus, vahvistettavuus ja vahvistuvuus. Uskottavuutta lisää, että olemme verranneet tuloksiamme aihetta vastaaviin kotimaisiin ja kansainvälisiin tutkimuksiin. Tämän opinnäytetyön tulokset ovat vastanneet aikaisempien tutkimusten tuloksia. Laadullisen tutkimuksen perusvaatimus on, että tutkijalla on tarpeeksi aikaa

tehdä tutkimuksensa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 142). Meille annettiin opinnäytetyön tekemiseen aikaa kokonaisuudessaan vuosi, joka oli riittävästi.

Työmme kohdalla yksi suuri luotettavuutta vahvistava tekijä on haastatteluaineiston luotettavuus. Aineiston luotettavuutta lisäävä tekijä on se, että haastateltavaksi valittiin henkilöitä, jotka halusivat osallistua tutkimukseen ja kykenivät hyvin ilmaisemaan itseään. Raportoidessamme tuloksia toimme myös ilmi mitä haastatteluteemoja tutkittaville oli esitetty. Tutkimuksen luotettavuus vähenee, jos haastattelussa käytetyt kysymykset ovat liian suppeita. Tämä olisi voinut vaikeuttaa tutkittavan oman näkemyksen esiintuloa. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1997, 216-217.)

Analyysin luotettavuuden arvioimiseksi kirjasimme ja perustelimme luokitteluperustemme. Selkeä ja riittävä dokumentointi antaa lukijalle mahdollisuuden arvioida luokittelun onnistuneisuutta. Raportin rakenteelliset ratkaisut, löydettyjen käsitteiden kuvaus ja onnistunut nimeäminen nostavat tutkimuksen arvoa. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1997, 219-220.)

6.3 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Ikääntyneet olivat pääasiassa avoimia maahanmuuttajanaisen tarjoamalle avulle kotonaan ja suhtautuivat muutenkin pääasiassa myönteisesti maahanmuuttajiin. Moni ikääntyneistä koki heidän taustansa sodan suhteen yhdistäväksi tekijäksi maahanmuuttajanaisen kanssa ja he olivat myös halukkaita keskustelemaan aiheesta maahanmuuttajanaisen kanssa. Molemmat osapuolet voisivat saada näin tukea ja ymmärrystä asiaan, mitä esimerkiksi suomalainen auttaja ei voisi ymmärtää.

Luottamuksen syntyminen iäkkään ja maahanmuuttajanaisen välille oli haastatteluaineiston perusteella olennaista toimivan auttamissuhteen luomiseksi. Hankkeeseen osallistuvan iäkkään ja maahanmuuttajanaisen olisikin hyvä päästä tutustumaan ennen kuin maahanmuuttajanainen menee iäkkään kotiin auttamaan. Moni voi kokea kodin hyvin henkilökohtaiseksi paikaksi, johon vieraiden ihmisten kutsuminen tuntuu epämuikavalta, joten ikääntynyt ja maahanmuuttaja voisivat

halutessaan aluksi tavata muualla, esimerkiksi kahvilla. Näin molemmat osapuolet pääsisivät rakentamaan luottamussuhdetta molemmin puolin etukäteen ja näin kynnyksen hankkeeseen osallistumiseen voisi madaltua.

Valmennusmallin oltua toiminnassa jonkin aikaa olisi mielenkiintoista kuulla ikääntyneiden kokemuksia uudestaan. Miten yhteistyö maahanmuuttajan kanssa olisi sujunut ja millaisia ajatuksia ikääntyneillä hankkeesta oli, olisiko suhtautuminen edelleen yhtä avointa ja positiivista kuin ennen hanketta? Olisi myös mielenkiintoista kuulla kokemuksia niiltä, jotka lähtivät hankkeeseen mukaan hienan empien.

Myös valmennusmalliin osallistuneiden maahanmuuttajanaisten kokemusten tutkiminen olisi tärkeää. Heidän kokemustensa ja ajatustensa myötä vastaavanlaisten hankkeiden järjestäminen tulevaisuudessa olisi varmasti helpompaa. Mikä valmennusmallissa oli hyvää ja onnistui? Entä millaisia asioita voitaisiin vielä kehittää? Vastaavanlaisista hankkeista on hyötyä sekä ikääntyneelle että maahanmuuttajalle, mutta myös yhteiskunnalle, joten tiedon, kokemusten ja kehitysehdotusten keruu olisi tärkeää. Voisi myös pohtia vastaavanlaisen toiminnan mahdollisuuksia ikääntyneiden yksinäisyyden torjumiseksi.

LÄHTEET

- Arene. 2018. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Luettu 28.10.2019. https://intraold.tamk.fi/docs/Ammattikorkeakoulujen_opinn%c3%a4ytet%c3%b6iden_eettiset_suosituksset_2018.pdf
- Avonius, M. & Kestilä-Kekkonen, E. 2018. Suomalaisen maahanmuuttoasenteet. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136481/YP1801_Avonius%26Kestila-Kekkonen.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Drolet, J. & Moorthi, G. 2018. The Settlement Experiences of Syrian Newcomers in Alberta: Social Connections and Interactions. Canadian Ethnic Studies Journal. Vol. 50 Issue 2. <https://go-gale-com.libproxy.tuni.fi/ps/i.do?p=LitRC&u=tampere&id=GALE%7CA554181888&v=2.1&it=r>
- Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. N.d. Kotoutuminen. Luettu 24.10.2019. <http://www.eksote.fi/sosiaalipalvelut/maahanmuuttajat/Kotoutuminen/Sivut/default.aspx>
- Euroopan parlamentti. 2008. Mietintö vapaaehtoistyön roolista taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämisessä. <https://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2008-0070+0+DOC+XML+V0//FI#title1>
- Handy, F. & Greenspan, I. 2009. Immigrant volunteering A Stepping Stone to Integration. Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly. Volume 38 Number 6, 956-982. <https://journals-sagepub-com.libproxy.tuni.fi/doi/pdf/10.1177/0899764008324455>
- Hebbani, A. & Khawaja, N. & Famularo, J. 2016. Hosting an Asylum Seeker in Australia: A Nationwide Exploratory Study Australian Psychologist 51 (2) :154-163. <http://web.a.ebscohost.com.libproxy.tuni.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=c31d4f27-6522-4e30-b4a0-5e4a9aae4700%40sdc-v-sessionmgr03>
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. 1. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Kansalaisareena. Vapaaehtoistyötä varten. Nd. Mitä on vapaaehtoistyö? Luettu 9.11.2019. <http://www.kansalaisareena.fi/jeesaan/mita-on-vapaaehtoistyö/>
- Kovalainen, L. 2016. Turvapaikanhakijanaisten kokemuksia naisille suunnatun kerhotoiminnan vaikutuksista kotoutumiseen. Jyväskylän yliopisto. Maisteritutkielma. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/50544>
- Kuosma, T. 2016. Turvapaikka ja pakolaisasema, kansainvälisen suojelun perinteet. 1. painos. Kemi: Nordbooks.

KvaliMOTV. 2006. Sisällönanalyysi. Luettu 28.10.2019.
https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html

Laki kotoutumisen edistämisestä 2010/1386. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

Mielenterveystalo.fi. Nd. Miltä maahanmuutto tuntuu? Luettu 1.12.2019.
https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/oppaat/maahanmuuttajat/Pages/milta_maahanmuutto_tuntuu.aspx

Mieli, Suomen mielenterveys ry. N.d. Yksin asuminen ja yksinäisyys yleisiä ikään-tyessä. Luettu 9.11.2019. <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/ihmissuhteet/yksin-asuminen-ja-yksin%C3%A4isyys-yleisi%C3%A4-ik%C3%A4%C3%A4ntyess%C3%A4>

OECD. 2018. Working together - Skills and labour market integration of immigrants and their children. <https://doi.org/10.1787/9789264305250-en>

Opinnäytetyön eettiset ohjeet. Opiskelijan muistilista. <https://intraold.tamk.fi/documents/67978/1644670/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6prosessin+eettiset+suo-situkset+muistilistat+opiskelijalle+ja+ohjaajalle+2018.pdf/ab7e715b-0fda-4247-88d3-2afb2b5175fb>

Paunonen, M. & Vehviläinen-Julkunen, K. 1997. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. 1-2.painos. Helsinki: WSOY.

Pohjola, R. 2016. Nuorten maahanmuuttajien kotoutuminen – Etnografinen tutkimus kotoutumisen haasteista, mahdollisuuksista ja toiveista. Pro Gradu –tutkielma. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/50608>

Räty, M. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. 1. painos. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettu 28.10.2019. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/viittausohje.html>

Sahradyan, S. 2015. Miten maahanmuuttajat oppivat suomea formaalin, informaalien ja non-formaalien oppimisen kautta? <http://www.kieliverkosto.fi/article/miten-maahanmuuttajat-oppivat-suomea-formaalien-informaalin-ja-non-formaalien-oppimisen-kautta/>

Sisäministeriö. N.d. Pakolainen pakenee vainoa kotimaassaan. Luettu 22.10.2019. <https://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset>

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. 2019. Kotoutuminen ja osallisuus. Päivitetty 1.11.2019. Luettu 7.11.2019. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinemoninaisuus/kotoutuminen-ja-osallisuus>

Terveyskylä.fi. 2019. Ikäntynyt, iäkäs vai vanha? Päivitetty 7.11.2019. Luettu 28.10.2019. <https://www.terveyskyla.fi/ikatalo/ik%C3%A4%C3%A4ntyneelle/ik%C3%A4-ja-arki/ik%C3%A4%C3%A4ntynyt-i%C3%A4k%C3%A4s-vai-vanha>

Tilastokeskus. 2019. Ulkomaan kansalaiset. Luettu 2.12.2019. <https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaan-kansalaiset.html>

Tilastokeskus. 2019. Tilastokeskuksen PxWeb-tietokannat – Muuttoliike muuttujina sukupuoli ja vuosi. Luettu 2.12.2019. <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/sq/b3c78a76-8906-45b5-8b1c-2c8b0e9e0f73>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. 5. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Uotila, H. 2011. Vanhuus ja yksinäisyys Tutkimus iäkkäiden ihmisten yksinäisyyskokemuksista ja niiden merkityksistä ja tulkinnoista. Tampereen yliopisto. Akateeminen väitöskirja.

Valtiovarainministeriö. 2015. Vapaaehtoistyö, talkootyö, naapuriapu – Kaikki käy. Vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota ja toimintaedellytysten kehittämistä selvittävän työryhmän loppuraportti.

Väestöliitto. n.d. Maahanmuuttajat. Luettu 22.10.2019. https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/

Wood, N. & Charlwood, G. & Zecchin, C. & Hansen, V. & Douglas, M. & Winona Pit, S. 2019. Qualitative exploration of the impact of employment and volunteering upon the health and wellbeing of African refugees settled in regional Australia: a refugee perspective. BMC Public Health. 19:143. <http://web.b.ebscohost.com.lib-proxy.tuni.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=8706ebbe-6dd4-4e43-ab70-7eaa834e9f97%40sessionmgr103>

LIITTEET

Liite 1. Tutkittavan suostumusasiakirja

about:blank

TUTKITTAVAN SUOSTUMUSASIAKIRJA

Kotoa kotiin yhteiskuntaan – valmennusmalli maahanmuuttajanaisten osallistamiseksi yhteiskunnalliseen toimintaan

Minua on pyydetty osallistumaan yllämainittuun tieteelliseen tutkimukseen ja olen saanut sekä kirjallista että suullista tietoa tutkimuksesta ja mahdollisuuden esittää siitä tutkijoille kysymyksiä. Ymmärrän, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja että minulla on oikeus kieltäytyä siitä sekä perua suostumukseni, milloin tahansa syytä ilmoittamatta. Ymmärrän myös, että tiedot käsitellään luottamuksellisesti.

Minulle on luvattu, että ko. hankkeen haastatteluissa esille tulevia seikkoja käsitellään seuraavasti:

1. Haastattelutallenteissa esille tulevat seikat raportoidaan tutkimusjulkaisuissa tavalla, jossa minua ei voi tunnistaa.
2. Salassapito turvataan niin, että tutkimusaineistoa käsittelevät allekirjoittavat vaitiolositoumuksen.
3. Haastattelutallenteet kirjataan tekstitiedostoiksi ja siinä yhteydessä nimeäni ei esitetä.
4. Tutkimustiedostot ja -aineistot säilytetään lukitussa tilassa.
5. Tutkimustiedostoa ja -aineistoa säilytetään Tampereen ammattikorkeakoulussa 2,5 vuotta, jonka jälkeen aineisto tuhoetaan.
6. Tämä sopimus toimitetaan kahtena kappaleena, joista toinen jää allekirjoittaneelle ja toinen Tampereen ammattikorkeakoululle.

Annann luvan käyttää tutkimuksen aikana kerättyjä *tekstiaineistoja* tutkimusjulkaisuissa, esityksissä ja koulutuksessa.

Tampereella ____., 2019

Suostun osallistumaan tutkimukseen:

Suostumuksen vastaanottaja:

_____

tutkittavan allekirjoitus

_____

tutkijan allekirjoitus

_____

nimenselvennys

_____

nimenselvennys

Lisätietoja tutkimuksesta antaa Sirpa Salin, projektipäällikkö
Tampereen ammattikorkeakoulu
Terveys- ja sosiaalipalveluiden yksikkö
Kuntokatu 3, E2-05
33520 Tampere
puh. 050 – 591 4540
email: sirpa.salin@tuni.fi

**TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO**

European unionin tuella

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences

Liite 2. Lyhyt kuvaus hankkeesta

about:blank

Sirpa Salin, yliopettaja, TtT, TAMK
Hannele Palukka, TKI -asiantuntija, dosentti, TAMK

Kotoa kotiin ja yhteiskuntaan - valmennusmalli maahanmuuttajanaisten osallistamiseksi yhteiskunnalliseen toimintaan (1.3.2019-31.8.2021) eli Vanama-hanke

Hankkeen lähtökohdana on 2014-2015 alkanut Euroopan pakolaiskriisi, jonka seurauksena Irakista, Syyriasta ja Afganistanista lähtöisin olevat pakolaiset päätyivät hakemaan turvapaikkaa myös Suomesta. V. 2015 oleskeluluvan Suomesta sai 3915 henkilöä. Suomen on kotoutettava heidät.

Maahanmuuttajanaisten ja heidän lastensa kotoutumista edistäisi se, että maahanmuuttajanaisille tarjottaisiin mahdollisuus matalan kynnyksen osallistumiseen. Yksi tällainen matalan kynnyksen toimintatapa olisi maahanmuuttajanaisten osallistuminen suomalaisen ikäihmisen arkeen. Tällöin he maksuisivat myös suomen kielen suhteellisen helposti. OECD:n mukaan Suomen virallinen koulutusjärjestelmä ei toimi riittävän hyvin maahanmuuttajien kielikoulutuksen osalta. (OECD 2018.)

Tämä hanke auttaa maahanmuuttajanaisia kotoutumaan ja oppimaan suomen kieltä tarjoamalla heille mahdollisuuden päästä osallistumaan ikäihmisten arkeen. Maahanmuuttajanaiset voisivat auttaa ikäihmisiä esimerkiksi arjen askareissa, harrastaa heidän kanssaan tai olla heidän tukena erilaisien asioiden hoitamisessa.

Maahanmuuttajien osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämisen tärkeänä tavoitteena on voimaautuminen eli henkilön kokemus siitä, että hän määrää itse itsestään, hallitsee arkielämänsä ja toimii aktiivisesti yhteiskunnassa. Maahanmuuttajista erityisesti naisille tarvitaan toimintaa, joka on naisten oman kulttuurin näkökulmasta hyväksyttävää ja luontevaa, jonka myötä naisten itsetunto vahvistuu ja joka kotouttaa koko perhettä suomalaiseen kulttuuriin ja ympäristöön lisäten sen osallisuutta ja hyvinvointia.

Itävallassa on saatu hyviä kokemuksia maahanmuuttajien ja ikääntyvien yhteistyöstä. Ikääntyvät toimivat konkreettisin keinoin maahanmuuttajien kotouttajina tarjoamalla oman kotinsa tilaksi, jossa esim. arjen askareita voi tehdä jopa ilman yhteistä kieltä. Suomessa on paljon yksinäisiä ikääntyneitä, jotka kaipaavat seuraa ja apua oman elämänsä jatkamisessa. Tämän hankkeen tavoitteena on luoda olosuhteet, jotka tukevat maahanmuuttajanaisten ja ikääntyneiden ihmisten yhdessäoloa.

Tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttajanaisten osallisuutta yhteiskunnalliseen toimintaan sekä edistää heidän kotoutumistaan kehittämällä yhdessä heidän kanssaan, heidän käyttöönsä valmennusmalli.

Hankkeen toiminnan hyödynsaajat ovat ensisijaisesti haavoittuvassa asemassa olevat oleskeluluvan saaneet maahanmuuttajanaiset sekä heidän perheensä. Hanke tarjoaa kohderyhmälle luontevan ikkunan kurkistaa suomalaiseen yhteiskuntaan osallistamalla heidät toimimaan valtaväestön kanssa. Hanke antaa valmiuksia oman elämän suunnitteluun uudessa kotimaassa tarjoamalla erilaisia mahdollisuuksia. Muita hyödynsajia ovat ikääntyneet ja heidän perheensä, kunnat ja suomalainen yhteiskunta.

Liite 3. Haastattelurunko

1. Mitä mieltä olisit siitä, että maahanmuuttajanainen tulisi kotiisi auttamaan sinua arjen askareissa (kaupassakäynti/ruoanlaitto ym.)?
2. Jos ei/kyllä, niin miksi?
3. Millaisissa asioissa maahanmuuttajanainen voisi auttaa sinua?
4. Millaisissa asioissa voisit olla maahanmuuttajanaisen tukena?
5. Voisitko kutsua maahanmuuttajanaisen perhetapahtumiin, esim. yhteisiin juhliin, syntymäpäiville tms.?